

ÚKOL č. 3: Proved'te elementární sémiotickou analýzu libovolného masmediálního komunikátu. Soustřed'te se především na **mechanismus dvoustupňového označování**.

Analýzu strukturujte za pomoci následujících kroků:

I. První stupeň označování: a/denotace – identifikujte hlavní a vedlejší znaky a jejich vztahy

V případě analýzy televizního zpravodajského šotu popište strukturu celé narace (framing, focusing, realising, closing, zprostředkování, institucionalizace, vizuální i verbální mody)

II. Druhý stupeň označování:

- popište mechanismus multiplikace významů za pomoci analýzy využitých konotací a mýtů

- identifikujte mechanismy preferovaného čtení (např. sémantickou krádež apod.)

- identifikujte příklady hegemonní praxe, respektive

nřítomnost ideologického uzavření

HLAVNÍ STRUKTURÁLNÍ CELKY SÉMIOLOGICKÉ ANALÝZY

■ Identifikace textu

- úvod zkrácené shrnutí analyzovaného sdělení – o čem pojednává, kde byl publikován/odvysílán, jaká je jeho stopáž/rozsah plochy, jak je začleněn do rámce celého média/nosiče (DENOTACE).

- stručně charakterizujte dané médium, žánr a kontext.

formulujte cíl analýzy, ze kterého by mělo být zřejmé, které otázky jsou pro vaši analýzu důležité:

a/ proč byl zvolen právě daný text

b/ jaké typy znaků byly použity/převažují. V jakém vztahu jsou užité, analyzované znak/znaky k originálu. Jde o sdělení-kopii nebo sdělení-originál?

c/ jak tato skutečnost ovlivní vaši interpretaci

d/ co jsou klíčoví označující a co označují?

e/ V jakém systému uvedené/analyzované znaky dávají smysl?

■ Modalita

- jak se daný text definuje ve vztahu k realitě?
- funguje text v realistickém nebo representačním kódu?
- kým může být vnímán analyzovaný text jako realistický?
- co tuto realističnost zatemňuje?'
- zdůrazňuje analyzovaný text svou realistickou funkci nebo se prezentuje jako fikce?
- jsou užity nějaké reference ve vztahu ke každodennímu, zkušenostnímu světu?
- kdo je prezentován jako tvůrce použité modality a jak její povah ovlivňuje vztah mezi textem a vnější, žitou realitou/světlem?

■ Paradigmatická analýza

- do jaké třídy paradigmát (médium; žánr; téma) text jako celek patří?
- jak by mohla změna média ovlivnit významy, které sdělení generuje?
- mohl by být daný text použit v jiném žánru?
- do jaké paradigmatické kategorie patří každý z užitých označujících? (např. fotografie, televize, film nebo typ záběru – celek, polocelek, detail apod).
- proč byl každý z uvedených označujících zvolen z možných variant v dané paradigmatické sadě.? Jaké hodnoty volba uvedených označujících konotuje?
- kteří nezvolení označující (z jednoho paradigmátu) podle vašeho názoru významně chybí?
- opírá se volba jednotlivých označujících o logiku ostrého kontrastu (např. příroda/kultura)?
- má některá z těchto opozitních kategorií centrální význam v rámci celého textu?
- pokuste se aplikovat test záměny (komutační test), a to s cílem identifikovat klíčové označující a jejich roli. Pokuste se o imaginární substituci některých označujících a zhodnoťte efekt této záměny.

■ Analýza syntagmatické struktury textu

- identifikujte a popište ty syntagmatické struktury v textu, které mají formu narace, argumentu nebo montáže.
- v jakém vztahu jsou klíčoví označující v daném textu, který z označujících má vyšší váhu (hlavní a vedlejší znaky)?
- jak sekvenční či prostorové uspořádání jednotlivých elementů v syntagmatu ovlivňuje jeho význam?
- jsou v syntagmatu užity opakující se prvky/motivy? Pokud ano jak ovlivňují význam textu?
- jak ovlivňuje užitý žánr syntagmatickou strukturu celého textu.

- Rétorické tropy
  - jaké rétorické tropy byly v textu použity (metafory a metonymie)?
  - jak jejich užití ovlivňuje preferované pro/čtení (preferred reading) textu?
- Intertextualita
  - odkazuje text na další žánry?
  - odkazuje nebo srovnává se daný text s dalšími texty v rámci daného žánru?

■ Kódy

- jaký typ kódů byl použit (analogické, digitální atd.)?
- jaké žánrové konvence jsou v analyzovaném textu nejzřejmější?
- které z užitých kódů jsou specifické pro dané médium?
- které kódy jsou sdíleny s dalšími médii?
- v jakém vztahu jsou užití kódy (např. slova a obra)?
- jde o kódy s širokým či krátkým dosahem?
- které typy kódů jste postrádali?

■ Způsob oslovení

- jaký typ vztahu se snaží analyzovaný text vytvořit se svým potenciálním publikem?
- do jaké míry můžeme hovořit o přímém způsobu oslovení, respektive, co daná forma oslovení znamená pro vyznění celého sdělení?
- jaké kulturní předpoklady formují způsob oslovení?
- pro koho budou užité kódy nejsrozumitelnější?
- které užité kódy svědčí pro existenci *preferovaného pro/čtení*?
- do jaké míry se ve sdělení promítají nebo nepromítají dominantní kulturní hodnoty?
- do jaké míry je analyzovaný text otevřený alternativní interpretaci?
- pokuste se identifikovat příklady ideologického uzavření

- Co čistě strukturální analýza postrádá?
  - kdo je tvůrcem užitých znaků?
  - jaký typ reality text reprezentuje a jaký vylučuje?
  - komu analyzované sdělení slouží nebo může sloužit?
  - jak by mohla změna kontextu změnit interpretaci celého textu?
    - z jakého způsobu čtení textu vaše analýza vychází?
(Start Hall - dominantní, dohodnutý, opoziční).

